

עת"א 20029/11/16 - רועי צאפאנא נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים,מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 20029-11-16 צאפאנא(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
בפני כבוד השופט יוסף בן-חמו
עותרים רועי צאפאנא (אסיר)
נגד משיבים
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

החלטה

בפניי עתירה אסיר בנושא מועד היציאה לחופשות ותנאי החופשה.

העותר הינו אסיר פלילי, המרצה עונש מאסר של 14 שנה לאחר שהורשע בעבירת הריגה, החזקת נשק, קשר לביצוע פשע. מסווג בפרופיל אלמ"ב, משויך לקטגוריה ב/1 משטרה ואלמ"ב.

נימוקי העתירה

- העותר יצא עד כה ל-6 חופשות, החל מינואר 2016.
- המשיבה הודיעה לעותר כי החופשה הבאה תהיה ל-48 שעות בלבד וזאת בניגוד להוראות הפקודה, לפיהן החופשה צריכה להיות למשך 72 שעות.
- ועדת אלמ"ב, שעמדתה נחוצה לפני כל אישור חופשה, מתנגדת לאורך כל הדרך לכך שהעותר ישהה במועד החופשות בחיפה, מקום מגוריה של גרושתו וילדיה.
- כמו כן, משטרת ישראל מתנגדת מטעמה שהעותר יכנס לעיר חיפה.
- תנאים אלה גורמים לעותר להוצאות כספיות ניכרות, משום שהוא נאלץ לשכור חדר במלון בו ישהה בעת חופשותיו, למרות שוועדת אלמ"ב לא המליצה על כך.
- התנאי המחייב שני ערבים צמודים במהלך החופשה מצריך את העותר לשכור חדר נוסף בו ישהו הערבים.
- יש ליתן משקל נמוך לעמדת ועדת אלמ"ב גם משום שהעותר עבר סדרת הליכים טיפוליים וגם משום שפרופיל אלמ"ב מקורו בידיעות ישנות ביותר.

כתב תשובה

- המשיבה הודיעה כי בהמלצת ועדת אלמ"ב אושרה לעותר חופשה למשך 72 שעות, כך שהדין לגבי משך החופשה מתייתר.
- ועדת הקטגוריות דנה בבקשת האסיר לשינוי תנאי החופשה, גם לגבי התנאי האוסר עליו להיכנס לחיפה בעת חופשותיו וגם התנאי של שני ערבים צמודים. ההחלטה המנהלית דחתה את בקשותיו.
- על פי הוראות "פקנ"צ החופשות", מאחר והעותר מסווג לקטגוריה ב/1 נדרשת עמדת משטרת ישראל, שהיא המוסמכת לקבוע את תנאי החופשה, מבין התנאים המפורטים בפקנ"צ החופשות. אישור משטרת ישראל ותנאי החופשה נקבעים פרטנית בכל חופשה וחופשה.
- התנאי של איסור כניסה לעיר חיפה, הומלץ גם על ידי ועדת אלמ"ב, שהמלצתה נדרשת בשל הגדרת העותר כ"אסיר פרופיל אלמ"ב"
- ועדת הקטגוריות שקיבלה את ההחלטה המנהלית הדוחה את בקשותיו, ציינה כי לעותר יתרת מאסר ארוכה וטרם בשלו התנאים להקלה בתנאי החופשות.
- ועדת הקטגוריות דנה לאחרונה, ביום 23/01/16, בבקשתו של העותר להשתלב בשיקום קבוצתי. משטרת ישראל הביעה עמדה כי היא איננה מתנגדת לשילובו בשיקום קבוצתי אך זאת בכפוף ובמסגרת הגדרתו בקטגוריה ב/1 ובתנאי החופשה הקיימים.
- משטרת ישראל, בהתייחסה לתנאי החופשה, קבעה כי לאחר עיון בתיקו המודיעיני של העותר והערכת מסוכנות העולה מהתיק המודיעיני ומחומרת העבירות בהן הורשע וכן לאור יתרת מאסרו הארוכה, מדובר בעותר שהפיקוח הנדרש עליו במהלך החופשות הינו גבוה ביותר. על כן, התנאי של שני ערבים צמודים הינו חיוני.
- לעניין התנאי של איסור כניסה לעיר חיפה, ניתנה חוו"ד עדכנית של יחידת השטח של המשטרה הקובעת כי קיימת מסוכנות גבוהה מהעותר, שאיננה מאפשרת הסרת התנאי של שני ערבים. תנאי זה הינו תנאי מינימאלי שנועד להבטיח גם את שלומו ובטחונו של העותר וגם של אלה המסוכסכים עמו ושל חפים מפשע.
- המלצת משטרת ישראל מהווה איזון ראוי - אישור חופשות אך בכפוף לתנאים.

דין

ההחלטה בדבר תנאי החופשה ניתנה במסגרת סמכותה של הרשות המנהלית המחליטה, לאור המלצתם של משטרת ישראל ושל ועדת אלמ"ב, שהם הגופים שחוות דעתם חיונית לגבי אסירים בקטגוריה אליה משתייך העותר - ב/1 משטרה ואלמ"ב.

עיון בחוו"ד אלמ"ב ובחוו"ד המשטרה מעלים כי המלצתם התבססה על שיקולים רלוונטיים, הראויים לבוא בחשבון בעת בחינת בקשת תנאי החופשה. שיקולים של יתרת מאסר ארוכה, חומרת העבירות בהן הורשע האסיר והמסוכנות הינם

שיקולים ראויים ורלוונטיים (ר' רע"ב 7436/14 **צבי גור נ' שב"ס** אין לומר על ההמלצות וההחלטה המינהלית, שהן לוקות בחוסר סבירות.

יש לזכור שאין מדובר בתנאי חופשה הנקבעים פעם אחת ולתמיד למשך כל החופשות. המשיבה חוזרת ושוקלת מחדש כל חופשה וחופשה וכך גם הגורמים הממליצים - משטרת ישראל ואלמ"ב.

ההמלצה הינה עדכנית ומתייחסת לנתונים העכשוויים.

בנסיבותיו של העותר ניתן לראות כי ישנה הקלה הדרגתית בעניינו. כך למשל, אושרה חופשה ל-72 שעות. כך גם באשר לעמדה המעודכנת של משטרת ישראל, שהודיעה שהיא איננה מתנגדת לשילוב העותר, למרות השיקולים לחומרא, בנסיבות העותר.

טענת ב"כ העותר לפיה, חופשה שהיא פחות מ-72 שעות- מנוגדת להוראות הפקנ"צ, אין לה בסיס בהוראות הפקנ"צ.

בפרק ז' לפקנ"צ 04.40.00 שכותרתו "**תדירות חופשות - משכן ודרכי ניצולן**" בסעיף לג' נקבע שמשך החופשות "**לא יעלה על**". כך לגבי 3 החופשות הראשונות וכך לגבי אסירים שיצאו כבר ליותר מ-3 חופשות והם נכנסים לגדר ס"ק 3(א) הקובע:

"(א) אגפים למשתלבים, הפרדה ואגפים שמורים: תדירות אחת לחודשים ובלבד שפרק הזמן בין חופשה לחופשה לא יפחת מ-60 יום ומשך החופשה עד 72 שעות".

לרשות המנהלית ניתן שיקול דעת לגבי משך החופשה. ההגבלה היחידה היא שהחופשה **לא תעלה** על 72 שעות. כך גם לגבי התדירות. אין חובה לאשר חופשה בדיוק של אחת לחודשיים. העניין הוא בשיקול הדעת המינהלי, כמו שעצם אישור החופשה וקביעת תנאי החופשה, הם בשיקול הדעת המנהלי. התנאי הוא "תנאי רצפה" ולא "תנאי תקרה". דהיינו, צריך שיחולף פרק זמן **שלא יפחת** מ-60 יום.

על פי המפורט בגזה"ד, העותר יחד עם 5 אחרים ועוד שניים נוספים גרמו למותו של המנוח, חייל בשירות חובה. המנוח נקלע באקראי, ללא כל מעורבות מצדו, לשרשרת אירועים שתחילתה בקטטה בין בליינים, שלא הורשו להיכנס למועדון לילה, לבין המאבטחים של המועדון. העותר ובליינים נוספים סולקו מהמועדון והחליטו לנקום במאבטחים ובבעלי המועדון. לאחר תכנון והכנה, נשלח אחד מהם, כשהוא מצויד באקדח ובמחסנית מלאה בכדורים, לירות לעבר המועדון והמאבטחים. אחד הקליעים פגע במנוח וגרם למותו.

בהכרעת הדין, עשה בית המשפט אבחנה בין מי שירה בפועל, לבין שאר הנאשמים, ובתוכם העותר, רק לעניין היסוד הנפשי, אך לעניין היסוד הפיזי קבע בימ"ש כי כולם, ובתוכם העותר, פעלו יחד כגוף אחד כאשר היורה משמש אך ורק כזרוע של הגוף העברייני שכלל את כל השותפים.

"מסקנתנו היא כי דודו, רועי (העותר), אדם ואורן היו מבצעים עיקריים של עבירת ההריגה. הם קשרו את הקשר. היתה ביניהם חלוקת תפקידים. נוכחותם עודדה זו את זו של האחרים. הם פעלו כאישיות אחת בעלת מס' זרועות, המסמלות את כל הנאשמים".

עמוד 3

עוד נקבע בגזה"ד (סעיף 21) כי חלקם של העותר ואחיו ושל נאשם נוסף היה רב יותר משל האחרים וכי העותר ואחיו היו המבוגרים בחבורה. על העותר ועל הנאשם הנוסף "דודו" נגזר העונש החמור ביותר מבין ה-5 - 16 שנות מאסר, מתוכן 14 לריצוי בפועל.

משטרת ישראל קבעה כי לאור המידע בעניינו של העותר ובהתבסס על חוו"ד של יחידת השטח אשר מכירה את העותר על כל קשריו, סכסוכיו, יכולותיו ופעילותו הפלילית, סבורה המשטרה כי שהותו של העותר בעיר חיפה עלולה להעמידו בסכנת פגיעה וכן מעלה חשש לפגיעה גם בחפים מפשע. ממשלת ישראל סבורה שיש צורך בפיקוח הדוק אחרי העותר בעת החופשות ולכן היא מתנגדת לשינוי בתנאי החופשה.

ועדת אלמ"ב מציינת כי העותר מוגדר כפרופיל אלמ"ב על רקע מידע המעיד על מסוכנות כלפי גרושתו. העותר הינו בעל היסטוריה של התנהגות אלימה במשפחה. בעל קווים אישיות נרקסיסטית, צורך רב בשליטה וקושי בהבעת אמפתיה לאחר. האסיר עבר תהליך טיפולי משמעותי במחלקה לטיפול בגברים אלימים, אך לא התקבל להמשך טיפול במסגרת הוסטל של רש"א, דווח על רגרסיה במצבו בשל התסכול שחש. לאור עמדת רש"א, ואף חזרה לשימוש בדפוס העבר, כגון ריכוז עצמי, קושי בקבלת ביקורת ובהתמודדות עם מצבי תסכול. מאוחר יותר בחר להשלים עם מצבו ולהתארגן מחדש, משתף פעולה באופן מלא ועורך שינוי בדפוסיו, תפקודו בכלא חיובי ולכן הוסרה המניעה להגבלת החופשה ל-48 שעות והגדלתה ל-72 שעות, תוך קיום התנאים המגבילים שנקבעו, לרבות איסור כיסה לעיר חיפה.

ועדת אלמ"ב סבורה כי גם אם וכאשר יוחלט על שחרור מוקדם, חלק מהתנאים צריכים להיות **איסור לשהות בעיר חיפה לתקופת הרישיון.**

סיכומם של דברים, ההמלצות של הגורמים המקצועיים וההחלטה המנהלית הנסמכת על ההמלצות,

בנסיבות המקרה הספציפי של העותר, הינם עניינים וסבירים. אין מקום להתערבות שיפוטית בהם.

ניתנה היום, ב' שבט תשע"ז, 29 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.